

Κείμενο 1

Οι μαραμμένοι άνθρωποι δε χρειάζονται Υπουργείο Μοναξιάς

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα άρθρου του Γιάννη Τριάντη που δημοσιεύτηκε στον ειδησεογραφικό ιστότοπο «news247.gr» στις 2 Μαρτίου 2021.

Ξεφυτρώνουν ένα ένα. Πρώτα στην Αγγλία, τώρα στην Ιαπωνία: Υπουργεία Μοναξιάς! Πραγματική έγνοια για όσους η ζωή αλλιώς τους μίλησε και βρίσκονται μόνοι, αγνοημένοι, σιωπηλοί στον ομιχλώδη κόσμο τους, δίχως κλαδάκι να πιαστούν; Μήπως πρόκειται για ανώφελη επίδειξη μέριμνας η οποία κρύβει (άθελά της;) τις αιτίες που δημιουργούν πνιγηρή ατμόσφαιρα μοναξιάς και αδιεξόδου, αυτοκτονικές τάσεις και μαραμμένους ανθρώπους;

Ο λαβύρινθος της ατομικής μοναξιάς –προσοχή: της ατομικής– δεν προσφέρεται για ερμηνευτικές βεβαιότητες και απόλυτες προσεγγίσεις. Σ’ αυτόν τον λαβύρινθο δύσκολα βρίσκεις μίτο και Αριάδνη. Όμως ως κοινωνικό φαινόμενο ευρείας κλίμακος, σαν κι αυτό που ταλανίζει τις δύο χώρες, η μοναξιά εκφεύγει των προσωπικών ορίων. Δεν οφείλεται τόσο σε ψυχογενή αίτια και ατομικές δυσκολίες που απομονώνουν, αλλά σε δομικά στοιχεία ορισμένων κοινωνιών. [...] Αντιγράψουμε από το «Βήμα» (17.1.2018):

«Οι περισσότεροι Βρετανοί ηλικίας άνω των 75 ετών ζουν μόνοι τους και περίπου 200.000 ηλικιωμένοι στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν έχουν συνομιλήσει με κάποιο φίλο ή συγγενή τους για τουλάχιστον ένα μήνα, σύμφωνα με κυβερνητικά στοιχεία. Οι περισσότεροι γιατροί στη Βρετανία δέχονται έναν έως πέντε ασθενείς την ημέρα που τους επισκέπτονται κυρίως γιατί αισθάνονται μοναξιά, σύμφωνα με την Εκστρατεία για τον Τερματισμό της Μοναξιάς, ένα δίκτυο για την αντιμετώπιση της απειλής που θέτει στην υγεία των ηλικιωμένων η απομόνωση». Μολυβένια στοιχεία. Βαριά. Ανατριχιαστικά. Που δεν έχουν τη ρίζα τους σε μια επιβαρυμένη συνθήκη (π.χ. οικονομική καταστροφή, πόλεμος, πανδημία κ.ά.), αλλά, απ’ ό,τι φαίνεται, στον τρόπο που λειτουργεί η εγγλέζικη κοινωνία κι όχι μόνη αυτή.

Κι έλα τώρα εσύ, να κάνεις τι με το υπουργείο; Να πείσεις συγγενείς και φίλους των ηλικιωμένων να επικοινωνούν συχνότερα με τους εξόριστους και ξεχασμένους; Αφού οι ίδιοι, οι κοντινοί, οι δικοί τους άνθρωποι τους οδήγησαν στην εξορία και τους ξέχασαν... Μήπως, πάλι, θα επιστρατευτούν ψυχολόγοι για βοήθεια σε αυτούς που ζουν πικρή ζωή, σημαδεμένοι από το παράπονο της εγκατάλειψης; Η μήπως διασκεδαστές, θεατρίνοι και μουσικάντηδες με παραστάσεις και συναυλίες για να γλυκάνουν τον καημό τους;

Καλές προθέσεις, άδικος κόπος. Δεν επιστρέφει έτσι το χαμόγελο στα χείλη των ανθρώπων που είναι σβησμένοι από τον κοινωνικό χάρτη. Τους λείπει η ζέση, το βλέμμα, η φωνή, το χάδι και το χαμόγελο των δικών τους. Φως φανάρι, επομένως. Τα αίτια είναι εγγενή. Κοινωνικά. Αφορούν κυρίως τη συκοφαντημένη στα μέρη μας οικογένεια. Αυτό το διαρκές και ακατάλυτο «μαζί», από το οποίο αναβλύζουν έγνοια, φροντίδα και θαλπωρή. Αυτόν τον ιερό δεσμό, που παρά τα υπαρκτά αρνητικά του, φαντάζει φωτισμένο οχυρό, ειδικά σε δύσκολους καιρούς. Και, ναι. Δεν πειράζει να φωνάζει η μάνα σου «πάρε ζακέτα μην κρυώσεις» κι ας έχεις περάσει τα πενήντα. Μακάρι να ήταν έτσι, σαν κι αυτό, τα δυναστικά του κόσμου... Η οικογένεια, λοιπόν. Που αποδομήθηκε. Που έχασε τη χάρη και την αγκαλιά της. Και, βέβαια, η ιδέα της κοινότητας που εγκαταλείπεται, μαζί με την υποχώρηση της συλλογικότητας, του κοινώς δράν, και της αλληλεγγύης.

Αλήθεια, τι μπορεί να προσφέρει το υπουργείο Μοναξιάς; [...] Πρόκειται για τρύπιες ομπρέλες στη δυνατή βροχή. Για θυμίαμα που δεν το φοβούνται οι δαίμονες. Το άγριο ποτάμι της σύγχρονης ζωής θα συνεχίσει να κυλά θολό και άρρωστο. Ίσως γιατί το «μυστικό» βρίσκεται στις μολυσμένες πηγές του. Αν δεν φτάσεις ως εκεί, αν δεν τις βρεις και δεν τις τιμεντώσεις, όσα υπουργεία Μοναξιάς κι αν σκαρώσεις, όσα φάρμακα κι αν επινοήσει το χημείο της καταστολής, λύση δεν θα βρεθεί.

Κείμενο 2

Η καλή πλευρά της μοναξιάς στα σύντομα νορβηγικά καλοκαίρια

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί παρουσίαση της νορβηγικής ταινίας «Sofia, Last Summer» («Sofia, en sommar»), που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα LiFo στις 27 Ιουλίου 2022.

Το Sofia, Last Summer (Sofia, en sommar), που κέρδισε το βραβείο των κριτικών κινηματογράφου στο νορβηγικό φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους, ακολουθεί τη Σοφία, που ζει ένα καλοκαίρι μόνη της στο πατρικό της σπίτι. Η Σοφία, την οποία υποδύεται η ηθοποιός Ines Høysæter Asserson, πασχίζει να συνδεθεί με νέους ανθρώπους και, μακριά από την καλύτερη φίλη της, περνάει ένα καλοκαίρι μόνη της. Μέσα από μια συνάντηση με έναν άλλο ξένο, η Σοφία μπορεί να δει ξανά το φως του καλοκαιριού.

«Η μοναξιά είναι ένα θέμα που πιάνω τον εαυτό μου να το εξερευνά, σχεδόν κάθε φορά που κάνω μια ταινία» λέει ο σκηνοθέτης Eivind Landsvik με έδρα το Όσλο. «Με αυτή την ταινία ήθελα να εξερευνήσω και τα θετικά της μοναξιάς. Η άνεση της παρέας με τον εαυτό σου είναι το σημείο όπου μπορείς να βρεις ηρεμία και χρόνο να σκεφτείς, να προβληματιστείς και να απολαύσεις τις πολυπόθητες καλοκαιρινές μέρες του σύντομου νορβηγικού καλοκαιριού. Ήθελα επίσης να πω κάτι σχετικά με το να έχεις το προνόμιο να επιλέγεις να είσαι μόνος σου».

Κείμενο 3

Μικρή ευτυχία

Το παρακάτω ποίημα του Μάρκου Μέσκου συμπεριλαμβάνεται στην ποιητική του συλλογή «Πριν από τον θάνατο (1958).

Είναι μια μικρή ευτυχία που ζω·
στα χέρια μου κρατάω το άσπρο ρίγος της ζωής
στα χέρια μου κρατάω το μαύρο ρίγος του θανάτου,
τα χρόνια μου περνούν κι ανθίζουνε όπως τριαντάφυλλα την άνοιξη
μαδιούνται το χινόπωρο,
αγαπάω τον κόσμο, πονάω για τον κόσμο,
σκέφτομαι και λέω ζωή είναι αγάπη,
σκέφτομαι και λέω θάνατος είναι αγάπη,
δακρύζω από χαρά όταν πυρπολεί τα δέντρα
το ερωτιάτικο αηδόني,
δακρύζω από τη λύπη που σταμάτησε
στη ράχη του χελιδονιού,
χαίρομαι την αυγή, θλίβομαι τη δύση...
Είναι μια μικρή ευτυχία που ζω·
και που πεθαίνω.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση το Κείμενο 1 και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

- α)** Ο συντάκτης εκφράζει τη βεβαιότητά του ότι η ίδρυση Υπουργείου Μοναξιάς αποτελεί έκφραση πραγματικής έγνοιας για όσους ζουν μόνοι και περιθωριοποιημένοι.
- β)** Ο συντάκτης υποστηρίζει πως είναι δύσκολο να αποκρυπτογραφηθεί η προσωπική μοναξιά που νιώθει ένα άτομο.

- γ) Σχολιάζοντας τα στοιχεία που αντλεί από την εφημερίδα «Το Βήμα», ο συντάκτης υποστηρίζει ότι η μοναξιά ως κοινωνικό φαινόμενο στη Βρετανία αποτελεί απόρροια συγκεκριμένων απρόβλεπτων παραγόντων.
- δ) Η ενδεδειγμένη λύση για το περιγραφόμενο πρόβλημα είναι οι φίλοι και συγγενείς των ανθρώπων που αισθάνονται μοναξιά να πειστούν επικοινωνήσουν μαζί τους.
- ε) Κατά τον συντάκτη η μοναξιά σε κοινωνικό επίπεδο πηγάζει σε μεγάλο βαθμό από τον κλονισμό της οικογένειας, ενός θεσμού ιερού και σεβαστού από όλους.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να εντοπίσεις τρεις (3) αναφορές στο Κείμενο 1 όπου δηλώνεται εκ μέρους του συντάκτη αμφισβήτηση (μονάδες 6). Αντίστοιχα να εντοπίσεις και δύο (2) σημεία όπου χρησιμοποιείται συνυποδηλωτικός λόγος (μεταφορές), ερμηνεύοντας σε κάθε περίπτωση το περιεχόμενό του (μονάδες 4).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να επισημάνεις τον τρόπο με τον οποίο συνομιλούν τα Κείμενα 1 και 2 ως προς το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να παρουσιάσεις τον τρόπο που το ποιητικό υποκείμενο βιώνει την ευτυχία, σχολιάζοντας τουλάχιστον τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Τι είναι για εσένα ευτυχία; Να αναπτύξεις τεκμηριωμένα τις απόψεις σου σε 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15